नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं, वैशाख ३१ गते २०२५ साल

श्री ५ को सरकार

वन मन्त्रालय

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको पन्चायती वन सम्बन्धी नियमहरू, २०२५ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छः–

पञ्चायती वन सम्बन्धी नियमहरू, २०२५

वन ऐन, २०१८ को दफा ३२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छः–

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः– (१) यी नियमहरूको नाम "पन्चायती वन सम्बन्धी नियमहरू, २०२५" रहेको छ ।

(२) यी नियमहरू तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछन् ।

२. परिभाषाः– विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यी नियमहरूमाः–

(क) "ऐन" भन्नाले वन ऐन, २०१८ लाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "पहाडी क्षेत्र" भन्नाले महाभारत डांडाको पानी ढलो रेखादेखि उत्तरी भागलाई, काठमाडौं उपत्यका र पश्चिम १ नं. त्रिशूली जेलाधार विकास क्षेत्र बाहेकलाई सम्झनु पर्छ ।

३. पंचायती वनको निर्धारणः– श्री ५ को सरकारले पाहाडी क्षेत्र रहेको ठाउँमा कुनै गाउँ पंचायतको सिमानासंग जोडिएको सरकारी वन भएमा सो बन मध्येबाट सो

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ठाउँको जन संख्याको आवश्यक हेरी सो सरकारी वनबाट वन सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतको निमित्त वन ऐनको दफा २९ को उपदफा (१) बमोजिम छुट्याई दिनेछ।

४. पंचायती बनको सामान्य व्यवस्थाः– (१) पञ्चायती वनको संरक्षणको व्यवस्था श्री ५ को सरकार, वन मन्त्रालय, सि. सि. एफ्. कार्यालयको सामान्य रेखदेख भित्र रहने गरी सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतले गर्नेछ।

(२) उपनियम (१) मा उल्लेख भएको कामको अतिरिक्त देहाय लेखिए बमोजिमको काम सम्बन्धित गाउँ पञ्चायतले गर्नु पर्नेछ।

(क) पञ्चायती वनको सदुपयोग।

(ख) पञ्चायती वनमा बिज विरूवा रोप्ने र बढाउने,

(ग) पञ्चायती वन आबाद वा खोरीया फडानी हुन नदिने।

(घ) सरकारी वनको संरक्षण।

५. निर्देशनः– श्री ५ को सरकार, वन मन्त्रालय, सि. सि. एफ. कार्यालयले सरकारी वा पन्चायती वन सम्बन्धमा समय समयमा दिएको निर्देशन पालन गर्नु सम्बन्धित गाउँ पन्चायतको कर्तव्य हुनेछ।

६. पन्चायती वनको काठ वा अन्य पैदावार दिने र दस्तूर लिनेः– (१) पञ्चायती वनको काठ वा अन्य पैदावार गाउँ पन्चावत क्षेत्रको जनताको उपयोगको लागि सम्बन्धित गाउँ पन्चायतले जंगली पैदावार विक्रीवितरण नियमावली, २०१८. (संशोधन सहित) बमोजिमको कार्यविधि अपनाई विक्रीवितरण गर्नु पर्छ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम विक्रीवितरण गर्दा निस्सा पूर्जी प्रचलनमा ल्याई लगत समेत कायम गर्नुपर्छ।

(३) गाउँ पन्चायत क्षेत्रमा जनताको उपयोगको लागि आवश्यक वन्य पदार्थ सम्बन्धित पन्चायती वनबाट नै उपलब्ध गराई दिनु पर्नेछ।

७. सरकारी वनको उपभोगमा बन्देजः– आपनो पन्चायती वन भएको गाउँ पन्चायत क्षेत्रको जनताले सरकारी वनबाट पातपत्कर बाहेक सम्बन्धित सरकारी वन कर्मचारीको अनुमती नलिई अरू कुनै कुराको उपभोग गर्न पाउने छैन।

८. आम्दानीः– पञ्चायती वनबाट भएको कूल आम्दानीको पचास प्रतिशत पन्चायती वनको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन (वृक्षारोपण समेत) को लागि खर्च गर्नु पर्नेछ।

आज्ञाले–

प्रयागराज पाण्डे

श्री ५ को सरकारको का.मु. सचिव।

आधिकारिकता (66) विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।